

STORTINGET

Innst. 178 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:9 S (2022–2023)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag frå stortingsrepresentantane Liv Kari Eskeland, Ingunn Foss, Lene Westgaard-Halle, Turid Kristensen og Anne Kristine Linnestad om revidering av brukthandelleva for å sikre god sirkulærøkonomi

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringa gå gjennom brukthandelleva med mål om å fjerne forhold som vanskeleggjer kommersiell handel med brukte klede og utstyr, alternativt å oppheve lova. Stortinget ber regjeringa fremme eit lovforslag om dette for Stortinget så fort som mogleg og seinast innan våren 2023.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Karianne B. Bråthen, Per Vidar Kjølmoen, Tobias Hangaard Linge og Solveig Vitanza, fra Høyre, Guro Angell Gimse, Olve Grotle og Lene Westgaard-Halle, fra Senterpartiet, Jenny Klinge, lederen Willfred Nordlund og Per Olav

Tyldum, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Rødt, Geir Jørgensen, fra Venstre, Alfred Jens Bjørlo, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til Dokument 8:9 S (2022–2023) om revidering av brukthandelleva for å sikre god sirkulærøkonomi. Komiteen viser videre til næringsministerens brev av 18. oktober 2022 med statsrådets vurdering av representantforslaget. Brevet er vedlagt innstillingen. Komiteen viser til at brukthandelleva ikke er tilpasset den digitale utviklingen i samfunnet eller endringene i brukthandelmarkedet de siste årene, hvor det har blitt utviklet nye salgskanaler og det er en økende interesse for gjenbruk av varer.

Komiteen viser til at det primære formålet med brukthandelleva var å forebygge omsetning av stjalne eller ulovlig mottatte gjenstander, og lette politiets arbeid med å oppspore slike gjenstander, men at gjeldende regelverk i dag er for rigid.

Komiteen viser til tall fra Circular Norway som viser at Norge ligger dårlig plassert på rangeringer over overgangen til en sirkulær økonomi, og at det er behov for endringer på en rekke områder for å akselerere utviklingen, bl.a. i brukthandelmarkedet.

Komiteen mener derfor det er behov for revidering av brukthandelleva, og at det er viktig å redusere byråkratiske barrierer for brukthandel for å sikre lønnsomhet for enkeltbedrifter, omlegging til en sirkulær økonomi og bedre utnyttelse av ressursene i samfunnet.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreslå endringer i brukthandellova som sikrer at næringsdrivende opplever det formålstjenlig og lønnsomt å velge brukthandel som del av sin forretningsløsning, og som legger til rette for at næringsdrivende kan utvikle forretningsmodeller som øker gjenbruk av produkter. Endringene bør blant annet omhandle følgende forenklinger av lovverket:

- Godkjenningsperioden for å drive brukthandel utvides fra 1 år til minimum 3 år
- Kravet om at gjenstander skal oppbevares i 14 dager før de kan selges, for varer med verdi under et gitt minimumsbeløp, oppheves
- Kravene til listeføring forenkles, særlig for klær, utstyr og andre varer med lav salgsverdi, for eksempel ved å innføre unntak på varegruppenivå i lovens forskrift, eventuelt å innføre en pris- eller omsetningsbasert terskelverdi
- Krav om manuell listeføring, særskilte løyvekrav og andre regler som skaper høyere administrative kostnader for brukthandel enn for handel med nye produkter, oppheves.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er enige med forslagsstillerne i at dagens brukthandelregelverk ikke i stor nok grad er tilpasset den digitale utviklingen i samfunnet eller endringene i brukthandelmarkedet de siste årene. Måten vi handler på har endret seg de siste årene, og det har oppstått nye salgskanaler og økt interesse for gjenbruk av varer. Brukthandel er viktig for å fremme utviklingen av nye sirkulære forretningsmodeller. Disse medlemmer viser til at næringsministeren allerede i desember 2021 varslet at departementet ville gjenoppta arbeidet med å forenkle og forbedre brukthandellova, for å legge til rette for en mer bærekraftig sirkulærøkonomi. Det er et nødvendig arbeid som disse medlemmer støtter.

Disse medlemmer viser til at regjeringen er opptatt av at økonomien må innrettes til å bli mer fornybar, sirkulær og bærekraftig. Økt gjenbruk gjennom brukthandel er et bidrag i arbeidet med å omstille samfunnet i en mer bærekraftig retning. Regjeringen har varslet at det vil bli presentert et oppdatert regelverk for brukthandel i løpet av 2023, og i vedtatt statsbudsjett for 2023 er det derfor satt av 2 millioner kroner til utredningsarbeidet i forbindelse med mulige regelverkseendringsforslag knyttet til brukthandellova.

Disse medlemmer viser til at forslag om oppheving av brukthandellova ble fremmet allerede i 2019, under regjeringen Solberg. Dessverre ble ikke dette arbeidet fullført. Høringsrunden i 2019 ga flere innspill fra aktører som var positive til forslaget, men også høringsinstanser som var skeptiske til å oppheve loven av hensyn til mulighet for tilsyn og kontroll for å forebygge økonomisk kriminalitet. Alle høringsvar, samt ny og

oppdatert kunnskap, vil være viktige for den utredningsjobben som er nødvendig før et nytt lovforslag kan fremmes.

Disse medlemmer forstår at bransjen ønsker en rask endring av regelverket. En grundig utredningsprosess vil bidra til målet om et oppdatert regelverk for brukthandel som aktivt fremmer sirkulærøkonomi, samtidig som formålet i loven om å forhindre heleri blir ivarettatt. Ikke bare skal vi være grundige, men vi skal også jobbe raskt.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener at Norge skal være et foregangsland i utviklingen av en grønn økonomi som utnytter ressursene bedre. De senere år har det skjedd en utvikling i folks handlemønstre. Flere ønsker å bruke brukte klær og gjenstander om igjen, og digitale plattformer har gjort det enklere å omsette brukte gjenstander. Der omsetningen av brukte gjenstander tidligere i hovedsak gikk gjennom fysiske butikker, skjer dette nå i økende grad på nett og oftere i privat regi. Det gjeldende brukthandelregelverket ble utformet med tanke på omsetning i fysiske butikker og utgjør i dag til dels et hinder for å utvikle flere nye forretningsmodeller.

Disse medlemmer mener det er viktig å fjerne eller endre regelverk som er til hinder for teknologisk utvikling og nye forretningsmodeller i næringslivet og i offentlig sektor.

Disse medlemmer mener derfor brukthandellova bør endres, slik at brukthandelregelverket i større grad bidrar til å legge til rette for sirkulærøkonomi, samtidig som det sikres at endringene ikke bidrar til økt økonomisk kriminalitet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener det er på høy tid å revidere brukthandellova. Disse medlemmer viser til at alle aktører som har gitt innspill til denne saken, peker på at dagens brukthandellov er et hinder for økt bruktomsetning.

Disse medlemmer viser til at EUs handlingsplan for sirkulær økonomi har som mål at mengden husholdningsavfall og husholdningslignende avfall fra næringslivet skal halveres innen 2030. Norge er langt unna å nå disse målene. Skal man lykkes, er det avgjørende at myndighetene legger til rette for at det blir enklere å tilby mer ombruk. I dag er brukthandellova en barriere for oppstart og drift av ombruksbutikker.

Disse medlemmer har merket seg at også Norsk Bilbransjeforbund viser forståelse for forslaget, men deler deres bekymring for at en opphevelse av brukthandellova kan føre til mer svart arbeid, skattesvindler og heleri i bilbransjen. Men det er en vesens-

forskjell på bilbransjen og for eksempel tekstilbransjen, noe dagens brukthandellov ikke tar tilstrekkelig hensyn til.

Disse medlemmer mener at brukthandellovas intensjon om å hindre heleri og hvitvasking bør innrettes mot bransjer som er spesielt utsatt for vinningskriminalitet, og ikke mot hele brukthandelfeltet. Dagens lovt tekst gjør at aktører som omsetter brukte tekstiler, omfattes av krav om løyvesøknad for ansatte, protokoll og merking av varer, og en karantenetid for varelager på 14 dager. Dette gjør at flere handelsbedrifter som vurderer å satse på å ta inn brukte varer, bearbeide dem og selge dem på nytt, dropper dette i møte med kostnadsdrivende krav.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring i brukthandellova § 1 slik at det uttrykkelig fremgår at formålet med loven er å fremje ombruk og sirkulærøkonomi, og å førebygge omsetning av stolne eller ulovleg mottokne gjenstandar og å lette politiets arbeid med å oppspore slike gjenstandar.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen foreslå endringer i brukthandellova som sikrer at næringsdrivende opplever det formålstjenlig og lønnsomt å velge brukthandel som del av sin forretningsløsning, og som legger til rette for at næringsdrivende kan utvikle forretningsmodeller som øker gjenbruk av produkter. Endringene bør blant annet omhandle følgende forenklinger av lovverket:

- Godkjenningsperioden for å drive brukthandel utvides fra 1 år til minimum 3 år

- Kravet om at gjenstander skal oppbevares i 14 dager før de kan selges, for varer med verdi under et gitt minimumsbeløp, oppheves
- Kravene til listeføring forenkles, særlig for klær, utstyr og andre varer med lav salgsverdi, for eksempel ved å innføre unntak på varegruppenivå i lovens forskrift, eventuelt å innføre en pris- eller omsetningsbasert terskelverdi
- Krav om manuell listeføring, særskilte løyvekav og andre regler som skaper høyere administrative kostnader for brukthandel enn for handel med nye produkter, oppheves.

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring i brukthandellova § 1 slik at det uttrykkelig fremgår at formålet med loven er å fremje ombruk og sirkulærøkonomi, og å førebygge omsetning av stolne eller ulovleg mottokne gjenstandar og å lette politiets arbeid med å oppspore slike gjenstandar.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:9 S (2022–2023) – Representantforslag frå stortingsrepresentantane Liv Kari Eskeland, Ingunn Foss, Lene Westgaard-Halle, Turid Kristensen og Anne Kristine Linnestad om revidering av brukthandellova for å sikre god sirkulærøkonomi – vedtas ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 14. februar 2023

Willfred Nordlund

leder

Alfred Jens Bjørlo

ordfører

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Næringsministeren

Stortingets næringskomité
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/7320-5

18. oktober 2022

Dokument 8:9 S (2022-2023) - vurdering av representantforslag om revidering av brukthandelova for å sikre god sirkulærøkonomi

Jeg viser til brev av 10. oktober 2022, der Stortingets næringskomité ber om Nærings- og fiskeridepartementets vurdering av Dokument 8:9 S (2022-2023) Representantforslag fra Liv Kari Eskeland, Ingunn Foss, Lene Westgaard-Halle, Turid Kristensen og Anne Kristine Linnestad om revidering av brukthandelova for å sikre god sirkulærøkonomi.

Vurdering av representantforslaget

Dette er et godt representantforslag, men det slår også inn åpne dører. Brukthandeloven er utdatert, og vi planlegger å gjøre endringer. Dette varslet jeg allerede i vår.

Jeg er enig med forslagstillerne i at dagens brukthandelregelverk ikke i stor nok grad er tilpasset den digitale utviklingen i samfunnet eller endringene i brukthandelmarkedet de siste årene, hvor det har oppstått nye salgskanaler og økt interesse for gjenbruk av varer. Brukthandelova står i veien for utviklingen av nye sirkulære forretningsmodeller.

Som jeg også har vist til i to skriftlige svar til Stortinget tidligere i høst (spørsmål nr. 2711 og 2746), er regjeringen opptatt av at økonomien må innrettes til å bli mer fornybar, sirkulær og bærekraftig. Ifølge en rapport fra Circular Norway ligger Norge foreløpig på jumboplass når det gjelder sirkulær økonomi, med bare 2,4 prosent sirkularitet. Økt gjenbruk gjennom brukthandel er et bidrag i arbeidet med å omstille samfunnet i en mer bærekraftig retning. I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 er det derfor satt av 2 millioner kroner til utredningsarbeid i forbindelse med mulige regelverksendingsforslag knyttet til brukthandeloven.

Uten å foregripe konklusjoner ser jeg per nå for meg betydelige endringer i regelverket. Min intensjon er at vi i løpet av neste år skal presentere et oppdatert regelverk som fremmer sirkulærøkonomi og ikke bremser overgangen. Samtidig er det viktig ikke å glemme at formålet med brukthandellova er å forebygge omsetningen av stjalne eller ulovlig mottatte gjenstander, og å lette politiets arbeid med å oppspore slike gjenstander.

Jeg skulle gjerne sagt at vi er godt i gang, men vi har også måttet prioritere andre viktige saker. Det er fullt mulig å få til en bedre regulering, men vi trenger noe mer tid. Som forslagsstillerne påpeker, ble det under Solberg-regjeringen sendt på høring et forslag om å oppheve loven. Selv om flere aktører var positive til forslaget, var også mange av høringsinstansene skeptiske til å oppheve loven. Vi vil nå ta med oss hørings svarene inn i det videre arbeidet, samt innhente ny og oppdatert kunnskap. Nettopp fordi det har vært en stor utvikling i brukthandelmarkedet de senere årene, er det viktig at det gjøres en god utredningsjobb før eventuelle lovendringsforslag fremmes for Stortinget. Høringsrunden i 2019 illustrerer også viktigheten av at de berørte parter får tilstrekkelig anledning til å komme med innspill i denne prosessen.

Jeg er utålmodig. Men selv om jeg er enig i at tiden er moden for å fornye brukthandelregelverket, må vi gjøre de nødvendige utredningene før regelverket kan endres. Jeg er derfor skeptisk til å sette en sluttdato for arbeidet i tråd med det forslagsstillerne foreslår.

Med vennlig hilsen

Jan Christian Vestre

